

Jüri Pere foto

Selles numbris:

- Juhtkiri
- Taasiseseisvunud Eesti metsandus 20
- Sass muutis soo tootlikuks metsaks
- Kes on metsnik
- Metsatöötajate päevad
- Euroopa metsaseltside kohtumine Soomes
- In memoriam
- Juubelid

Metsanduslikul arengukonverentsil vaadati optimistlikult tulevikku

Tartus toimunud arengukonverentsil „20 aastat iseseisva Eesti metsandust“ meenutati taasiseseisvunud Eesti metsanduse algusaegu, analüüsiti toimunud sündmuste järelmõju ja hetkeseisu ning püüti heita pilk ajas 20 aastat ettepoole. Kuulajate ja kõnelejate seas olid esindatud nii riigi-, erametsanduse, metsateaduse kui ka metsa- ja puidutööstuse esindajad eri põlvkondadest.

„Metsas mõõtes on Eesti juba praegu Euroopa viie rikkama riigi hulgas. Kui

metsandus areneb ka edaspidi samasuguses tempos nagu möödunud 20 aasta jooksul ja me oma puitu väärindame, siis suudame ka majanduslikult jõuda Euroopas esimeste sekka,“ avaldas arvamust konverentsi moderaator, Eesti Metsaseltsi president Hardi Tullus.

Riigimetsanduse ümberkorraldamisest 90ndate alguses rääkis konverentsil keskkonnaministeeriumi asekantsler Andres Talijärv. Tema sõnul oli toona murranguline just mõtteviisi muutus, et

raha majandusele ei tule mujalt kui läbi tööstuse ja töötlemise. Täna on RMK suutnud veenvalt tõestada: metsi on võimalik majandada nii, et neile ei pea peale maksma. Teadmiste ja kogemuste eest võlgneb Andres Talijärve sõnul Eesti metsandus tänu soome kolleegidele, kes oma kogemuste pinnalt meile vajalikku nõu ja tarkust jagasid.

EMÜ 2012 esimehe pilgu läbi

Aasta 2012 oli Eesti Metsateenijate Ühingu üsna tavapärase aasta. Toimusid küll korralised juhatus ja juhatus esimehe valimised, kuid need ei toonud olulisi muudatusi ühingu juhtkonnas. Mõnevõrra rohkem võrreldes eelmiste aastatega suurenes ühingu liikmete arv.

Peab küll kohe ütleva, et juhatus pole sel aastal liikmete arvu suurendamiseks eriti pingutanud. Kõik, kes ühinguusse astusid, on meid ise üles otsinud ja selleks soovi avaldanud. Sel aastal astus ühinguusse kuus uut liiget. Meie hulgast lahkus jäädavalt meie ühingu auliige Roul Kiisler.

Korraldasime sel aastal kaks traditsioonilist metsamehe jälgedes üritust ja kaks RMK kutsealasid tutvustavat üritust. Heino Kasesalu metsamehe jälgedes ürituse korraldamiseks taotlesime toetust ka KIKI-st, kuid KIKI meie taotlust ei rahuldanud. Kui vaadata osalejate arvu erinevatel üritustel, siis paistab, et üsna paljudi määrab siin ära koha asukoht. Kui toimumiskoht on suurematest tõmbekeskustest kaugemal, on ka osalejate arv väiksem, sest transport ju praegu üsna kallis. Seda on püüdnud juhatus ka oma järgmiste aastate ürituste kavandamisel arvestada.

Väga meeleolukad, endisi aegu meenutavaid aga samas ka õpetlikud oli mõlemad metsamehe jälgedes üritused. Suured tänud nende läbiviijatele Heino Kasesalule ja Aleksander Sinimäele.

RMK ameteid tutvustavad teemapäevadel on olnud põhilised osalejad Eesti Maaülikooli tudengid, õppejõud ja Luua Metsakooli õpilased. Meie ühingu liikmeid ja muid huvilisi on olnud osalemas vähem. Rohkema osavõtjatega oli metsakasvataja teemapäev Tartus, kus osalejaid oli 50 ringis. Siinjuures suured tänud metsakasvataja teemapäeva korraldajale Koit Kraavile ja metsniku teemapäeva korraldajatele Jüri Kõresaarele ja Kuido Jänesele.

Suuremateks üritusteks, kus meie ühingu liikmed ürituste korraldamisel osalesid, olid endiste metsateenijate kokkutulekute ja metsatöötajate päevade korraldamised maakondades.

Teatavasti otsustasid aasta algul RMK ja EMÜ juhatused ühiselt meeles pidada endisi riigimetsateenijaid piirkondlike kokkutulekute korraldamisega. RMK võttis enda peale ürituse rahalise toetamise ja EMÜ-le jäi ürituste organisatsiooniline pool. EMÜ juhatus tegi vastavasisulise kirjaga üleskutse kõigi maakondade metsaülematele, kus tehti neile ettepanek võtta kokkutulekute korraldamise organiseerimine enda peale või leida maakonnas inimesed, kes ürituse organiseerimisest oleksid huvitatud. Lõpuks leidis viies maakonnas aktiivseid inimesi, kes oma vaba aja arvelt ja ühiskondliku kohustusega leidsid aega kokkutulekuid korraldada. Enamasti toimusid need üritused metsatöötajate päeval, mida teatavasti vanasti peeti septembri kuu kolmandal pühapäeval.

Kokku osales endiste metsateenijate ja metsatöötajate päeva üritustel viies toimumiskohas 684 inimest, kellest 410 olid endised riigimetsateenijad. Jõgevamaal Kassinurmes oli osalejaid 132, Valgamaal 82, Võrumaal 77, Viljandi ja Järvamaal Tõrvaaugus 166 ja Põlvamaal Rāpina 227 inimest. Üritused õnnestusid igati, aga nendest kirjutavad korraldajad juba ise lehe järgmistes artiklites.

Erilised tänud nende ürituste korraldajatele, kes võtsid endale selle ühiskondliku kohustuse, et oma endised ja praegused kolleegid kokku kutsuda ja koos endisi aegu meenutada. Ürituste peakorraldajateks olid Valgamaal Risto Sepp, Võrumaal Agu Palo ja Tõnu Vaask, Jõgevamaal Jõgeva Metsaselts eesotsas Kaupo Ilmeti ja Aadu Kolliga, Viljandi ja

Järvamaal Elor Ilmet, Põlvamaal Rāpina muuseum ja endine Rāpina Metsamajandi direktor Valdek Kütt ja ametiühingu esimees Enu Mäela. Veelkord suured tänud kõigile ürituste korraldajatele.

Meie ühingu põhiliseks tuluaallikaks on olnud ikka meie traditsioonilise metsakalendri väljaandmine ja müük. Kevadisel üldkogul käidi välja mõte, et iga ühingu liige ostab endale 5 kalendrit, et sellega kalendri läbimüüki suurendada ja sellega koos ka meie ühingu rahalist seisust parandada. Tahaks tänada kõiki neid ühingu liikmeid, kes endale meie kalendrid ostsid ja sellega need kiiresti läbi müüa aitasid. Praeguseks on kõik trükitud 2000 kalendrit endale omaniku leidnud.

Meie järgmise aasta tegevuskavasse on planeeritud traditsioonilised metsamehe jälgedes üritused ja RMK ameteid tutvustavad teemapäevad. Üheks suuremaks proovikiviks meie juhatusel saab aga ilmselt osalemine metsanduslike kutsevõistluste organiseerimisel 23,24 augustil. Nimelt tegi metsaselts meile ettepaneku võtta enda peale 2013 aasta metsanduslike kutsevõistluste organiseerimine. Peale tõsist kaalumist otsustas juhatus sellega ka nõustuda. Kutsevõistlused korraldame koos Eesti Metsaseltsi ja Eesti Erametsaliiduga.

Soovin kõigile ühingu liikmetele kõigi ettevõtmiste õnnestumist uuel aastal. Loodan, et selles järjest kiirenevas elutempos leiate aega ka meie ühingu üritustel kaasalöömises.

Kaarel Tiganik
EMÜ juhatuse esimees

2013 tegevuskava

21. veebruar –	Puiduturustaja teemapäev Paikusel
13. aprill –	EMÜ üldkogu Tihemetsas
17. mai –	metsamehe jälgedes Ülo Tamm
23-24. august –	metsanduslikud kutsevõistlused
30. august –	metsamehe jälgedes – Juhan Tamberg
12. september –	metsaparandaja teemapäev Tartus
august-november –	metsakalender

Metsanduslikul arengukonverentsil vaadati optimistlikult tulevikku

(Algas 1. lk)

Põhja-Eesti Metsaühistu juhi Kalle Põllu ettekande teema oli erametsanduse taastamine. Pöördelistel aastatel pöörati tema sõnul nelja aasta jooksul kogu nõukogude rutiinimajandus reformidega pea peale. Kui erametsanduse algusaastatel toimus debatt, kas erametsandust peaks üldse rahastama, siis tänu metsaomanike aktiivsele ühistegevusele on nüüdseks mõistetud valdkonna arengu olulisust ka riigi jaoks. Uus arenguetapp erametsanduses käivitus erametsakeskuse loomisega aastal 1999.

Metsatööstusele tingimuste loomisest rääkis ettevõtja, RMK nõukogu esimees ning Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liidu juhatuse liige Mati Polli. Oma ettekandes peatus ta teguritel, tänu millele 80ndate lõpus alustatud IME metsamajanduses 90. aastatel võimalikuks sai. Muu hulgas tõi ta esile, et positiivsete muutuste ja arenguvõimaluste loomise taga metsanduses oli põhimõttekindel Eesti riik, mis jättis metsaressursi Eestisse ja tegi selle tööstusele kättesaadavaks. Vähe oli ka bürokraatiat, mis võimaldas vajalikku arengut kiiremini ellu viia.

Riigimetsandusest rääkis oma ettekandes Riigimetsa Majandamise Keskuse juhatuse esimees Aigar Kallas. RMK häid töötulemusi välja tuues avaldas ta lootust,

et looduskaunisse kohta rajatud matkatee või varjualuse kõrval hinnatakse tulevikus enam ka RMK panust riigimetsa majandajana – seda, et ka hooldatud, hästi kasvav riigimets on oluline.

Erametsanduse arengutest ja visioonist rääkinud Eesti Erametsaliidu juhatuse esimees Taavi Ehrpais nentis, et metsaomanike huvi ühistegevuse vastu on üha suurenenud. Tulevikus prognoosib Ehrpais keskmise metsaomandi suurenemist ja ühistegevuse hoogustumist.

Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liidu tegevjuhi Ott Otsmanni ettekanne keskendus metsatööstuse arengutele ja visioonile. Tema sõnul on puit kahtlemata homse elukeskkonna võti. See on üks väheseid laialt tarbitavaid materjale, mis on nii taastuv kui ka taaskasutatav. Puit asendab tuleviku inimkonna kasutuses üha enam ja enam taastumatuid materjale, kuna fossiilsel toormel põhinevaid materjale ei jätku lõpmatuseni. Seetõttu on ette näha ka puidutööstuse edasisi häid tulevikuväljavaateid ja arengut Eestis.

Eesti Maaülikooli doktorant, programmi „Elus teadus“ vedaja ja Eesti Metsaseltsi Tee Metsa programmi juht Kristi Teppo tutvustas arenguid metsateaduses ja teaduse populariseerimise võimalusi. Ta peatus põnevatel tulevikuteemadel,

nagu näiteks nanotehnoloogia, taimede kommunikatsioon ja inseneriteadus. Tänapäevane metsateadus ise keskendub nähtamatule, hoomamatule ja mitte-kombatavale – see ei ole kinnine teadus, mistõttu siia on vaja mitte enam kitsalt metsandusspetsialiste, vaid ka infotehnoloogide, sotsioloogide ja teisi eri valdkondade asjatundjaid.

Keskkonnaministeriumi kantsleri Rita Annuse sõnum oli, et nii loodushoid kui ka metsandus on hädas müütidega. Ta andis saalisolijatele ülevaate kaitstavate metsade pindala muutumisest läbi aegade ja rõhutas seda, et majandatavate metsade pindala on kasvanud kiiremini kui kaitstavate metsade pindala. Looduskaitse on tema sõnul sündinud metsandusega käsikäes ja metsi majandatakse tulevikuski jätkusuutlikult.

Konverentsi lõpetuseks rääkis metsanduslikest globaalprobleemidest Keskkonnateabe Keskuse direktor Kalle Karoles. Ta nentis, et maailma metsade pindala on endiselt vähenemas. Samas on Euroopas, sealhulgas Eestis, metsapindala suurenenud. Lisaks andis Kalle Karoles ülevaate sellest, kuidas Eesti esindajad maailma metsandusorganisatsioonides osalevad.

Konverentsi korraldas Eesti Erametsaliit koostöös Eesti Metsaseltsiga.

Regina Hansen

Sass muutis soo tootlikuks metsaks

Endisel Uljaste metsaülemal Aleksander Sinimäel (metsameeste seas Sass) täitus käesoleva aasta 12. veebruaril 85 eluaasta. Reibas vanahärra selgitas ladusalt Eesti Metsateenijate Ühingu järjekordsel üritusel „Metsamehe jälgedes“ 24. augustil Sondas kuidas ta viljatu Kuresoo muutis tootlikuks metsaks. Metsade kohta peenes kirjas takseerikirjelduste esitamisel Sass prillide abi ei vajanud!

Nooruse veetis Sass Paju lahingupaigas

Kuigi Sass sündis Helme lähedal kolis pere peagi kuulsusrikka paju mõisa lähedale Kanniste tallu. Selles talus oli olnud Vabadussõja ajal Julius Kuperjanovi staap. Kui Sass käis Paju mõisas olevas

algkoolis, olid maja seinad olnud veel lahingu ajal tekkinud auke täis! Kuueklassilise kooli lõpetas Sass 1939 aastal ja sõja aja veetis maa- ja metsatööd tehes, kuid mõlemad vennad tegid sõja läbi, üks ka Sinimäed ja Tšehhi põrgu. Pärast sõda lõpetas Sass Valgas raudteekooli ja keskkooli. Sass püüdis asuda õppima TPI-s küberneetikat, kuid jäi konkursi tõttu napilt välja, seejärel astus Tartus metsandusteaduskonda. Ülikooli ajal tegeles ta lisaks õppimisele ka edukalt rahvatantsuga ja ka spordiga. Sass ning lõpetas juba EPA nimelise kõrgkooli 1954 aastal.

Esimesed tööaastad Põltsamaal ja Luual olid keerulised

Esimene töökoht oli Põltsamaa metsakond, mille hoone asus põliste tammede

all. Kunagise klaasivabriku mõjul oli antud ühele vahtkonnale Potaste nimetus, meenutab Sass. Väga vanad unikaalsed metsandusraamatud olid visatud kaupluse juurde vanapaberi hunnikusse, sealt päästis Sass need ära. Metskonna kontor oli väike maja, kus ühes ruumis oli kantselei ja teises elasid raamatupidaja ja abimetsaülem. Töö metskonnas käis hobustega, palgid tõmmati käsitsi kõitega autole. Sass alustas kohe ehitustöödega, kuid materjale muidugi nappis. Kauplusest sai ainult sularahas, kuid selle saamiseks tuli ka nõkse kasutada, mille tõttu esitati kaebus isegi Moskvasse. Kuigi Moskva kontroll lubas jätkata, kui käed puhtad, tuli Sassil siiski ka rahvakohtus vastust anda. Sassile määrati ühe kuupalga vähendamine 30 %. Sassil ei jäänudki muud üle,

kui astuda parteisse, mille järel tuli mitmeid uusi pakkumisi EPT-sse ja ka Luua metsakooli. Sassist sai Luua direktor ajal, mil seda taheti sulgeda. Tol ajal moodustati Kilingi-Nõmme Näidismetsamajandi õppemetsakond Tihemetsas, tahtsime ka Tartu Metsamajandi juurde seda luua, selgitab Sass. Luual oli vaja teha ehitusi, kuid raha anti ühe kuu kaupa. Luua kool õnnestus Sassil säilitada, kuid ise pidi ta sealt lahkuma.

Elutöö Uljaste Kuresoos

1962. aastal eraldati Tudu Metsamajandi Sonda metskonnast Uljaste metskond ja Sassist sai selle metsaülem. Sonda ja Pada metskonnad olid moodustatud Pada mõisa metsade baasil, mille metsaülemaks oli tuntud loodusfotograafi Jüri Pere vanaisa. Uljastes sai Sassi elutööks viljatu Kuresoo muutmine tootlikuks metsaks. Hooneid oli metskonnas väga vähe, algselt olid Tudu metsamajandi, Sonda ja Uljaste metskondade kontoridki ühe katuse all! Sassi juhtimisel ehitati Uljaste metskonna kontor tolleaegse vaimastvere tüüpprojekti järgi ning väga hulgaliselt kordoneid. Uljaste kasutas sellel ajal ära 90% metsamajandist metskondadele eraldatud ehitusfondist.

Kuresoo oli sellel ajal osaliselt lage või kaetud väga viletsa sookaasikuga. 1964 aastal see kuivendati ja ehitati ringtee. Sass alustas eripäraste koridorkultuuride katsetamist. Suure buldooseriga lükati sookaasikusse koridorid, kuhu istutati kuuske ja ka arukaske. Noorendiku eas kased raiuti ning nii kasvatati sohu

A. Sinimäe kollektiiviga 1982 aastal Foto erakogu

ilusad I-II boniteedi kõdusookuusikud. Lagesoole istutati arukase istikuid, mis saavutasid suurimaks juurdekasvuks 10,6 tm/ha/a. Kui enne kuivendamist oli metsa-kaetud 16% Kuresoost, siis 1975 aasta metsakorralduse järgi oli metsamaad juba 61%. Praegu on Kuresoos suures osas metsise kaitseala, kuid metsis nii tihedasse puistusse ei tule, arvab Sass. Sassil on metsauuendustööde kohta korralikult vormistatud fotodega varustatud kogumik, mis annaks vabalt vähemalt magistritöö välja. Väga huvitav oli vaadelda kontrollala, kus kiratses endiselt madalaboniteediline sookaasik.

Sassil omab ka metsamajanduse eesrindlase aumärki, kuid teeneliseks metsakasvatajaks siiski ei ole saanud. Metskonna kontrollimisel leiti 22 puudust, nende hulgas näiteks sõnnikuhunnik metsavahi lauda taga ja hobuse lakk pulstunud. Teenelise nimetus anti seetõttu teisele, mui- gab Sass. Pikaajaline Uljaste abimetsaülem Hillar Mängel meenutas Sassi kui karmi ülemust, kuid ka seda kui palju ja mitmekesiselt üritusi metskonna saalis koos korraldati.

Mitmekülgsed huvid

Sass on ka looduskaitsealseti Sonda osakonna asutajaliige ja pikaajaline esimees ja fotograaf. Praegu tegutseb ta seltsi tegevuses auliikmena ja on seltsi ajalooalbumi koostaja. Oma fotodega on ta esinenud näitustel ja saanud ka ajakirja Eesti Jahimees preemia. Peamine objekt on olnud Sassil Uljaste järv, mille fotodest koostas ta näituse „Uljaste õhtud“. Uljaste järvest on tal mälus pisimadki detailid, ka see kuidas lõhnas õhk. Eelmisel aastal andis ta välja trükise metsamehe ja loodusfotograafi Paul Pere elust.

Oma perest rääkides oli Sass tagasihoidlik – see on mul väike, ütles ta. Poeg töötas kaitseväes, kuid nigela palga tõttu oli sunnitud suunduma tööle Islandile.

Aleksander Sinimäe üheks suureks teeneks on ka metsavalvetöötajatele pensionilisa saavutamine.

Uljaste metskonna kontorihoone. 1971 a. Ehitatud 1968-1969.

Uljaste metskonna kontor 1971 aastal Foto erakogu

Kes on metsnik?

21. septembril toimus metsniku ametit tutvustav teemapäev Pärnumaa metskonnas Laiksaares.

Riissaare metsnik Guido Jänes tutvustas sissejuhatuseks riigimetsa tänast olukorda. Metsandus annab 4,4% riigi SKP-st ja pakub tööd 30 000 töökohta. Riigile kuulub 38% metsast ja RMK-s töötab 819 töötajat.

2011 aasta tulemused:

Kasvaval metsal 1900 klienti (36 000 tm)

Metsa pindala suurenes 40 000 ha
Maakasutuslepinguid 110

Istutati 13,4 milj. puud

Harvendusraiet tehti 13600 ha

Ehitati 200 km metsateid

Rekonstrueeriti 15 000 ha metsakui-
vendusobjekte

RMK-s on 13 puhkeala, 2000 km
radu, 27 teabepunkti, 41 telkimisala, 17
metsamaja, 22 matkaonni

Looduskeskusi külastas 50 000 ini-
mest

Pärnumaa metskonnas töötab 5 mets-
nikku, metsandiku suurus on 16 000 ha.
Guido Jänes tutvustas metsniku ametiju-
hendit ning nentis, et tööd tuleb teha ka
puhkuse ajal, sest asendajat ei ole. Mets-
nikult nõutakse kesk- või kõrgharidust
või riigimetsas 10 aasta kogemust, lisaks

veel taksaatori litsentsi. Metsniku ülesan-
nete hulka kuulub ka metsateatise koos-
tamine ja eraldiste pindalade muutmine
GIS kaardikihil. Harvesterid raiuvad küll
enamasti juba GPS järgi, kuid raiete et-
temärkimine sõltub metsnikust. Eramaa
ja kaitsealad tuleb igal juhul eraldada ja
piirid värviga tähistada. Metsniku üles-
andeks on ka jahijärevalve, selle eest
tasutakse töövõtulepinguga eraldi. Met-
sateid hõveldatakse kaks korda aastas,
sest koormused on suured.

Metsnik Jüri Kõresaar tutvustas Surju
kandi metsades tehtud metsauuenduse
ja hoolduse töid.

Priit Kask

Metsnik Jüri Kõresaar tutvustab metsa hooldamist Surju metsandikus.

Metsatöötajate päevad

Valgamaal

14. septembril toimus metsatöötajate päev Valgamaal. Alustasime metsaretkega Sangaste parkmetsas Eino Laasi juhtimisel. Peale paaritunnist matka istutasime tammepuu parki, mis jääb meenutama 2012. aasta metsatöötajate kogunemist.

Sangaste lossi ees jäädvustasime osalemise ühispildiga, peale mida siirdusime ettekannete juurde Sangaste lossi ballisaalis.

Tervitused metsatöötajatele tõi Sangaste vallavanem Kaido Tamberg. Endine Valgamaa metsamajandi direktor Raivo Rüütli meenutas töid Valgamaa metsamajandis.

Tänase päeva toimetamistest riigimetsas Valgamaal tegi ülevaate Valgamaa metsaülem Risto Sepp.

Üritusest võttis osa 82 inimest, kes peale 6 tunnist päeva olid väga rahul.

Metsatöötajate päeva tähistamine toimus tänu RMK rahalisele toetusele, kes sellega tunnustab endiste metsateenijate panust meie riigimetsade majandamisel.

Risto Sepp,
RMK Valgamaa metsaülem

Võrumaal

14. septembril toimus Metsatöötajate päeva tähistamine Võrumaal. Üritus sai alguse Haabsaares RMK Antsla kontori esisel lipu heiskamisega jahisarve helide saatel. Avasõnad ütles Antsla vallavanem, omavalitsusliidu juht Tiit Tõnts.

Seejärel suundusime kolmetunnisele metsaretkele, kus vaatasime, kuidas meie endiste kolleegide poolt mõnikümmend aastat tagasi rajatud metsadel läheb. Väga elav diskussioon toimus peapuulijgi valiku osas.

Metsaretk lõppes RMK Mäekonnu vaatetornis, kust lõõtsahelide saatel sai nautida kaunist vaadet Võrumaa metsadele. Kõik tödesid, et „ilosamat paika, ku Võromaa, maamuna pääl ei olõ”.

Õhtune pidulik osa toimus vanas Kaika koolimajas, ja selle korraldas kohalik külaselts MTÜ Kaikamäe.

Üritusest võttis osa 60 endist metsateenijat, 15 RMK töötajat ja kaks külalist.

Üritusel oli kohal kohalik press ja 18. septembri Võrumaa Teatajas ilmus ka lugu ja pilt.

Metsatöötajate päeva tähistamine toimus tänu RMK juhatuse nõusolekule rahastada endiste metsatöötajate kokkutulekuid. Sellega tunnustab RMK endiste metsateenijate panust meie riigimetsade kasvatamisel ja majandamisel.

Agu Palo,
RMK Võrumaa metskonna
metsaülem

Valgamaa metsatöötajad kogunesid Sangastes. Foto Risto Sepp.

Euroopa metsaseltside esindajad kohtusid Soomes

Augusti lõpupäevil kogunesid Euroopa metsaseltside esindajad Soome, kohale tuli 14 metsandustegelast Rootsist, Norrast, Saksamaalt, Eestist, Austriast, Šotimaalt, Islandist ja Soomest. Lisaks traditsioonilisele osalejariikide metsanduse hetkeseisu ülevaatele käsitleti eriteemana süsiniku sidumist puidus ja puitehitis.

Seminaril tutvustasid võõrustajad ka mitut filmi puidu ja metsa kasutamisest. Maailma metsade pindala küll väheneb, kuid tagavara suureneb ja seda eriti Euroopas. Suur osa maailma metsadest on kasutusest väljas. Tõdeti, et vaid 15 % maailma rahvastikust elab normaalsetes tingimustes. Puitu peaks rohkem ehituseks kasutama, sest puit vähendab süsiniku emissiooni ja seob seda (1 m³ puitu seob 1 t CO₂). Kivimaja on küll pikaajaline, kuid samas ka halva kliimaga. Puidust ehitamine on ka energiasäästlikum ja tekitab ka vähem jäätmeid kui betoonehituste rajamine.

Puidu kasutamisel ehitusmaterjalina on probleemid erinevad. Kui Islandil puudub tooraine, siis Saksamaa ja Austria esindajad kurtsid võimekate arhitektide puuduse üle. Ehitustele seatakse ka tihti piiranguid näiteks korruste arvu näol. Kuigi riiklikul tasemel püütakse puidu kasutamist suurendada, kohtab näiteks Austrias puitmajade kohta halvustavat arvamust, et see on barakk! Avalikku arvamust peaks muutma see, et Austria parlamendi lagi kaeti metsapuude piltidega ja Viinis ehitatakse uut raudteejaama, mille mitmehektarilise katuse konstruktsioon tuleb täielikult puidust.

Saksamaal on pikaajased puitehituse traditsioonid, vanim tamme konstruktsiooniga puitmaja pärineb aastast 1276. Aastas rajatakse umbes 25 000 hoonet, mille puitkonstruktsioonides kasutatakse

Euroopa metsaseltside esindajad Finnmetko metsandusnäitusel. Foto Priit Kask.

se 20 miljonit tonni puitu. Eesmärgiks on seatud ehitada 30% hoonetest puidust.

Soome metsaseltsi tegevjuhi Juhani Karvoneni sõnul on Soome paberitööstus hetkel madalseisus. Samal ajal tõuseb huvi puitehituste vastu ning eesmärgiks on seatud aastaks 2015 ehitada 10 % hoonetest puidust (praegu 1%) ja 20% aastaks 2020. Eesmärk tundub realistlik, sest üle 7000 hoone on hetkel projekterimisel, arvas Karvonen. Soome metsavarud on aga viimase 40 aastaga kasvanud 40%. Soome metsades on 2,3 miljardit m³ puitu ning aastaks 2039 ületab see 3 miljardi m³ piiri. Soomes tehakse metsa kasutuse propageerimisel suuri jõupingutusi. Soome metsaseltsi käive ulatub viimastel aastatel 1,5-1,7 miljoni euron. Populaarsed on programmid Metsaakadeemia ja Metsa kõne, mis on suunatud metsatoodete turustamise sektorile ja 15-16 aastastele noortele.

Professor Hardi Tulluse sõnavõtust tuli välja, et Eestis on puithoonetes seatud umbes 7,6 miljonit tonni CO₂ ja see sisaldub enamasti enne 1945 aastat ehitatud ehitistes. Kuigi Eestis toodetakse saematerjali ühe elaniku kohta maailmas kõige rohkem (1,29 m³), kasutatakse see suures osas välismaal. Ka puitmajade tootmisel ollakse Euroopas esimeste hulgas hõivates 11% turust.

Euroopa metsaseltside esindajatel oli ka võimalus tutvuda Soome puitarhitektuuri saavutustega Lahtis. Puiduvarumise uusima tehnoloogia ja tehnikaga tutvuti messil Finnmetko Jämsäs. Firma Ponsse tutvustas oma arengulugu ja uusimat kümnerattalist harvesteri, mille erisurve on alla 300g/cm².

Järgmisel aastal toimub Euroopa metsaseltside kohtumine Eestis.

Priit Kask,
EMS juhatuse liige

In memoriam Roul Kiisler

19. juulil lahkus meie seast teenekas metsamees, Eesti Metsaülemate Ühingu taastaja Roul Kiisler.

Roul Kiisler sündis 14. jaanuaril 1929. aastal Haapsalus, kuigi mõlemad vanemad on pärit Lõuna-Eestist, Tõrvast. Kõik koolipoisi suved veetiski ta Tõrvas vanaema juures. Mõlemad tema vanemad olid käsitöölised. Roul lõpetas Tallinna 14. algkooli ning Tõrva Gümnaasiumi. Pinginaabri isa oli vene õigeusu papp ning postiljon, kes ornitoloogiahuvisena kogus linnumune, sealt sai ka Roul huvi looduse vastu. Linnumunade kollektsioon on praegugi veel alles. Tõrva ümbruse loodus on rikas metsade ja järvede poolest, kõik see andis indu spordi tegemiseks. Spordialasid oli palju – suusatamine pütilaudadel, pallimängud, ujumine, kergejõustik.

1948. aastal astus Roul TRÜ metsateaduskonda, mille lõpetas 1954. aastal. Tol ajal kehtis tava, et suunati lõpetajaid kaugele kodukandist, nii oli poliitiliselt kindlam. Kommunistlikud noored suunati piiri lähedale. Kuigi Roul ei olnud kommunistlik noor ega hiljem ka mitte parteilane, suunati ta kodust kaugele – Urissaare metskonna metsaülemaks. Metsamajandisse, mida juhtis Heino Teder mindi kolmekesi – Pilts Orajõe, Uibo Laiksaarde. Täna on kõik need mehed kadunud.

Urissaare metskonna kontorit ei olnud, kiriku häärberis oli üüritud mõni tuba. Urissaare oli olnud kogu aeg metskondade hulgas viimane, Roul tõstis kohe metskonda 3 kohta ettepoole. Liikumiseks oli jalgratas raamatupidajaga kahe peale ja sant hobune, busse ja ronge ei olnud, vahel sai linna sõita sovhoosi veoautoga. Sellel ajal oli Urissaare kandis palju metsavendi, kui võõral inimesel oli vaja minna metsa tööle (näiteks metsakorraldajal), siis pidi ta enne ühe nädala külas elama, et kohalikud "ära harjuksid".

Roul tundis peagi, et ääremaalt oleks vaja ära kolida. Tal oli valida, kas kehvad metsad ja hea asend (Laeva metskond) või head metsad ja kehv asend (Vara metskond).

Roul valis hea asendi ning 1955. aastal asus tööle Laeva metsaülemena. Laeva metskond asus vanas karjamõisas. Elektrit ei

olnud, kuid aega jätkus kõigeiks – nii tööks kui pidudeks. Sel ajal valit- ses veel täiesti käsitöö sulle-mulle saega, talvel töötas nii metskonnas vähemalt 100 töolist. Kohalikel oli kohustus teha talvel riigimetsas raie ja väljaveo töid. Peakasutus anti välja kasvavalt, 124 ha suurusest arvestuslangist raiuti 70 –80 ha, sest lihtsalt ei pääsenud ligi. Raiefondi jagas metsaülem kohapeal. Metskonna suurus oli 12 000 ha ning omaraiet harvenduse näol tehti 7–8 tuhat tm aastas. Liikumisolud olid tõesti kehvad – Palupõhja vahtkon- da sai suvel jala või paadiga ja talvel hobusega. 27 ametiaasta jooksul oli Roul kaks korda Laeva metsa ka ära eksinud. Tallinn–Tartu maantee oli siis kruusakattega, põllust madalam ning kevadeti vee all! Laevas tehti metsaülem sundkorras jahimeheks.. Põtru oli väga palju, liha pidi olema väga puhas, see saadeti Rootsi. Lae- vas käis jahil kogu Tartu eliit, tutvusi tekkis Roullil palju.

Roul Kiisler valiti 3 korda ma- jandi A/Ü esimeheks, kuigi seadus lubab seda vaid 2 korral.

1981. aastal hakkas Roul juhtima kahte metskonda, lisandus Tähtvere. Siin oli rahvas juba teine. Tartu ümbruses tegi Roul Kiisler palju eksootikultuure. Tähtvere metskonnale liideti 1980 –te lõpus Raadi metskond ning uueks nimeks sai Tartu Metskond ning Roul Kiisler suundus 1997. aastal pensionile.

Roul Kiisler oli üks EMÜ taastajaid. Koos kolleeg Ago Sütiga kutsusid nad kokku Lõuna-Eesti metsaülemad metsamajandisse. Kitsamas ringis käidi koos alates 1987. aastast. 1989. aastal taasta- ti üleestiline ühing. Eesmärgiks oli seatud metskondade juriidi- line iseseisvus, mis ka saavutati.

Kaua aega on Roul olnud valitud EMÜ juhatusse ning tegut- ses ka ühingu asjaajajana. Roul Kiisler oli EMÜ auliige.

Roul Kiislerit jäävad mäletama mitmete põlvkondade metsa- mehed ja tema poolt rajatud metsad.

Kolleegide nimel

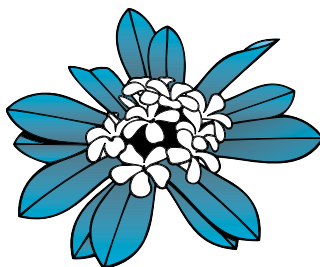
Priit Kask

Palju õnne!

Lembit Maurus – 80 (03.09.1932)

Rein Rinne – 70 (26.10.1942)

Taivo Raudsaar – 60 (23.11.1952)

Väljaandja:
Eesti Metsateenijate Ühing
Röömu tee 1, Tartu
Toimetaja: Priit Kask
priit.kask@jarvselja.ee
tel 510 5698
www.emty.ee